

Briuselis, 2020 m. balandžio 1 d.
REV1. Ši pranešimo redakcija
pakeičia 2018 m. sausio 23 d.
pranešimą

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ SRITIES ES TAISYKLĖS

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiąja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d.³ Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė⁴.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derės dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimo į rinką sąlygomis, labai skiriasi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁵, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (A dalis). Šiame pranešime taip pat paaiškinamos tam tikros atitinkamos Susitarimo dėl išstojimo nuostatos dėl atsiskyrimo (B dalis) ir taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (C dalis).

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

- ¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.
- ² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).
- ³ Iki 2020 m. liepos 1 d. pereinamasis laikotarpis gali būti vieną kartą pratęstas ne ilgiau kaip 1 arba 2 metams (Susitarimo dėl išstojimo 132 straipsnio 1 dalis). Kol kas Jungtinės Karalystės vyriausybė yra atmetusi galimybę pratęsti tą laikotarpį.
- ⁴ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.
- ⁵ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

Siekiant atsižvelgti į pranešime nurodytas pasekmes, suinteresuotiesiems subjektams visų pirma rekomenduojama:

- užtikrinti, kad leidimo turėtojas (arba atstovas) būtų įsisteigęs ES, kai to reikalaujama pagal ES teisę, ir
- pritaikyti platinimo kanalus, kad būtų atsižvelgta į importo reikalavimus.

Pastaba.

Šiame pranešime neaptariama:

- ES taisyklės dėl genetiškai modifikuotų organizmų eksporto⁶;
- ES maisto ir pašarų teisės aktai.

Šių sričių pranešimai rengiami arba jau paskelbti⁷.

A. TEISINĖ PADĖTIS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinei Karalystei nebebus taikomos genetiškai modifikuotų organizmų (GMO) srities ES taisyklės⁸. Pagrindinės to pasekmės nurodomos toliau.

1. ĮSISTEIGIMO REIKALAVIMAI LEIDIMŲ TURĖTOJAMS IR PAREIŠKĖJAMS

Pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 4 straipsnio 6 dalį leidimų turėtojai ar jų atstovai turi būti įsisteigę Europos Sąjungoje. Pagal Direktyvos 2001/18/EB IV priedo A.2 punktą paraiškose dėl GMO pateikimo į rinką pagal Direktyvą 2001/18/EB turi būti paskirtas už GMO pateikimą į rinką atsakingas asmuo, kuris turi būti įsisteigęs Europos Sąjungoje.

2. PARAIŠKŲ IR PRANEŠIMŲ PATEIKIMAS

Paraiškos ir pranešimai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 ir Direktyvą 2001/18/EB gali būti teikiami tik ES valstybių narių kompetentingoms institucijoms. Visų pirma ūkio subjektai, prieš teikdami bet kokią naują paraišką, dėl kurios valstybė narė ataskaitos rengėja pagal Direktyvą 2001/18/EB būtų Jungtinė Karalystė, turėtų tinkamai atsižvelgti į numatomus terminus.

⁶ 2003 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1946/2003 dėl genetiškai modifikuotų organizmų tarpvalstybinio judėjimo (OL L 287, 2003 11 5, p. 1).

⁷ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_lt

⁸ Dėl tam tikrų ES GMO teisės nuostatų taikymo Šiaurės Airijai žr. šio pranešimo C dalį.

B. ATITINKAMOS SUSITARIMO DĖL IŠSTOJIMO⁹ NUOSTATOS DĖL ATSISKYRIMO

Susitarimo dėl išstojimo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad esama ir pagal individualius požymius identifikuojama prekė (šiuo atveju – genetiškai modifikuotas maistas arba pašarai), kuri iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo teisėtai pateikta rinkai ES arba Jungtinėje Karalystėje, gali būti toliau tiekiamas ES arba Jungtinės Karalystės rinkai ir judėti iš vienos šios rinkos į kitą, kol ji pasieks galutinį vartotoją.

Ta nuostata besiremiančiam ekonominės veiklos vykdytojui tenka pareiga atitinkamu dokumentu įrodyti, kad prekė buvo pateikta ES arba Jungtinės Karalystės rinkai iki pereinamojo laikotarpio pabaigos¹⁰.

Toje nuostatoje pateikimas rinkai – tai pirmas prekės, skirtos platinti, vartoti arba naudoti rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį ar neatlygintinai¹¹. „Prekės, skirtos platinti, vartoti arba naudoti, tiekimas – tai, kad, „pasibaigus gamybos etapui, esama pagal individualius požymius identifikuojama prekė yra dviejų ar daugiau juridinių arba fizinių asmenų rašytinio ar žodinio susitarimo dėl su atitinkama preke susijusios nuosavybės teisės, bet kurios kitos turtinės teisės arba valdymo perleidimo dalykas arba yra juridiniam arba fiziniam asmeniui ar asmenims pateikto pasiūlymo sudaryti tokį susitarimą dalykas“¹².

Pavyzdys. Konkretus (-ūs) genetiškai modifikuotas (-i) maistas ar pašarai, kuriam (-iems) Komisija išdavė leidimą ir kurį (-iuos) ES įsikūręs didmeninis platintojas pagamino ES arba importavo į ES iš trečiosios šalies iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, vis dar gali būti importuojamas (-i) į Jungtinę Karalystę remiantis ES leidimu.

C. TAISYKLĖS, ŠIAURĖS AIRIJOJE TAIKYTINOS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Po pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos¹³. Protokolui dėl Airijos ir Šiaurės Airijos turi periodiškai pritarti Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėja, o pradinis taikymo laikotarpis trunka 4 metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos¹⁴.

Pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos tam tikros ES teisės nuostatos taip pat taikomos *Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje*. Jame

⁹ Jei iki pereinamojo laikotarpio pabaigos ES buvo laikomas atskiras maistas ar pašarai, skirti pardavimui, įskaitant siūlymą parduoti arba bet koki kitą perdavimo būdą, nemokamai ar už pinigus, šių pašarų atsargos gali būti parduodamos, paskirstomos arba perduodamos ES pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (žr. Reglamento (EB) Nr. 178/2002 3 straipsnio 8 dalyje pateiktą apibrėžtį: „pateikimas į rinką – tai maisto arba pašarų laikymas pardavimui, įskaitant siūlymą parduoti arba kurį nors kitą jo perdavimo būdą, nemokamai ar už pinigus, ir pats pardavimas, paskirstymas bei kitos jo perdavimo formos“.

¹⁰ Susitarimo dėl išstojimo 42 straipsnis.

¹¹ Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio a ir b punktai.

¹² Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio c punktas.

¹³ Susitarimo dėl išstojimo 185 straipsnis.

¹⁴ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 18 straipsnis.

taip pat nustatyta, kad tiek, kiek ES taisyklės taikomos *Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje*, ji prilyginama valstybei narei¹⁵.

Pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos tam tikros ES teisės nuostatos taip pat taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje. Be to, Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos ES ir Jungtinė Karalystė susitarė, kad tiek, kiek ES taisyklės taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, Šiaurės Airija bus laikoma valstybe nare¹⁶.

Tai reiškia, kad turi būti laikoma, jog šio pranešimo A ir B dalyse nuorodos į ES apima nuorodas ir į Šiaurės Airiją, o nuorodos į Jungtinę Karalystę yra tik nuorodos į Didžiąją Britaniją.

Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad:

- GMO ir genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai, pateikti Šiaurės Airijos rinkai arba išleisti į Šiaurės Airijos aplinką, turi atitikti Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, Reglamentą (EB) Nr. 1830/2003 ir Direktyvos 2001/18/EB C dalį;
- GMO ir genetiškai modifikuotas maistas bei pašarai, siunčiami iš Šiaurės Airijos į ES, nėra importuojami;
- GMO ir genetiškai modifikuotas maistas bei pašarai, siunčiami iš Didžiosios Britanijos į Šiaurės Airiją, yra importuojami;
- Šiaurės Airijoje įsisteigęs leidimo turėtojas arba pareiškėjas atitinka ES teisės aktuose nustatytus įsisteigimo reikalavimus (žr. pirmiau A skirsnį);
- Jungtinė Karalystė Šiaurės Airijos atžvilgiu gali taikyti Direktyvos 2001/18/EB 26b ir 26c straipsniuose numatytus taikymo srities apribojimus.

Tačiau pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, nenumatyta galimybė:

- dalyvauti Sąjungos sprendimų priėmimo ir formavimo procese;¹⁷;
- inicijuoti prieštaravimo, apsaugos arba arbitražo procedūras tiek, kiek jos yra susijusios su ES valstybių narių priimtais reglamentais ir standartais arba atliktu vertinimu, registracija, sertifikavimu, patvirtinimu ir autorizacija;¹⁸
- vykdyti vertinimo, patikrinimo ir autorizacijos pagrindinės institucijos funkcijas¹⁹;

¹⁵ Susitarimo dėl išstojimo 7 straipsnio 1 dalis kartu su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 1 dalimi.

¹⁶ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 4 dalis ir to protokolo 2 priedo 35 skirsnis.

¹⁷ Tais atvejais, kai būtina keistis informacija arba konsultuotis tarpusavyje, tai daroma jungtinėje konsultacinėje darbo grupėje, įsteigtoje pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 15 straipsnį.

¹⁸ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies penkta pastraipa.

- teisėtai į Šiaurės Airijos rinką pateiktų produktų atveju remtis kilmės šalies principu arba abipusiu pripažinimu²⁰.

Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad:

- Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, negali taikyti apsaugos sąlygų²¹ ar pagrįstų prieštaravimų²²;
- Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, negali prašyti pateikti nuomonių pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003²³ 10 ir 22 straipsnius;
- Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, negali veikti kaip institucija, kuriai pranešama²⁴, ir atlikti rizikos vertinimų pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003²⁵ 6 straipsnio 3 dalies c punktą;
- Jungtinė Karalystė, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, negali numatyti etaloninės laboratorijos pagal Sąjungos teisę²⁶.

Komisijos ES taisyklių dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ir dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką svetainėje (https://ec.europa.eu/food/plant/gmo/legislation_en) pateikiama bendra informacija apie Sąjungos teisės aktus, taikomus genetiškai modifikuotam maistui ir pašarams.

Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija.

Europos Komisija
Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas

¹⁹ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 6 dalis.

²⁰ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa.

²¹ Žr. Direktyvos 2001/18/EB 23 straipsnį.

²² Žr. Direktyvos 2001/18/EB 15 straipsnį.

²³ Žr. Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 2 priedo 35 skirsnį.

²⁴ Žr. Direktyvos 2001/18/EB 13 straipsnį.

²⁵ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 6 dalis.

²⁶ Žr. Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 2 priedo 35 skirsnį.